ער וויל שוין אויך האבען זעלבסטשטענדיגקייט

מוטער (צום קינד אין דער „וואנע) דערווייל ביסטו נאך אונטער מיין אויפזיכט, און דו דארפסט זיך גוט ארומוואשען.

קינד — אויב אזוי וויל איך ווערען „אינדעפענדענט", און פטור ווערען פון דער נעשיכטע מיט די וואנעס.

אין „פאלים קאורט"

איז נים געפידעלט

ביז מיט א נאר קורצער צייט צוריק האט ביי אנטאני פיליפא געפידעלט אויסגעצייכענט. ער האט געגעבען לעקציעס אויפ'ן פידעל און האט געמאכט א פידעל־דיג לעבען. פלוצלינג האט געפלאצט א סטרונע, און דאס פידעל איז קאליע־גע־וואָרען.

אז מען וויל רעדען צוריק איז דאס פידעל געווען געזונט און שטארק ווי אן איכפארטירטער סטאר. נאר דער בעל־דבר אליין איז עפעס געווארען נאר אן אנ־דער מענש מיט אן אנדער קופ. אנשטאט צו לערנען קינדער שפיעלען פידעל, האט ער אריינגעשטעלט אן אדווערטייזמענט אין א צייטונג, אז אויב אימיצער האט א פידעל צו פארקויפען, זאל מען עס ברענ־גען צו איהם און ער וועט עס פארקויפען מיט'ן שעהנסטען כבוד.

אזוי ווי דער פידעלדיגער מאר־ניפעסט איז אפגערדוקט געווארען, האבען זיך פון אלע עקען שטארק אנגעהויבען ציהען צום גוי מאסען מענשען מיט פיר־לען אנטער די ארעמס. די גאנצע הויז איז פארוואנדעלט געווארען אין א סקלאד פון פידלען. וואו מען האט א בליק גע־ווארפען, דארט האט מען זיך אנגעשלאגען אן פידלען מיט סמלעס מיט פידעלדיגע קעסטלאך. אזוי אז מען האט געקאנט מיינען, אז די גאנצע וועלט איז פארפי־דעלט געווארען.

די צרה איז נאר, וואס דער בעגיס האט בלויז צוגענומען די פידלען, ווי אבער עס איז געקומען צו די קלינגערס, האט ער זיך געמאכט ווי געפגר'ט און האט נים געוואוסט פון וואס צו זאגען. דאס האט שוין די פידעלדיגע מענשהייט נים געקאנט ארויסטראגען און די האט אריינגעלופען צוויי דעטעקטיוס, וועלכע האבען דעם בחור אין קערער אויסגעגע־פיהרט.

אבער — נים געווארנט! דער בחור וועט נים געהאנגען ווערען. די גערעכטיג־קייט האט אפילו נים אויסגעפונען, אז דער מענש האט נאך נים באצאהלט קיין דירה געלט פאר'ן לעצטען מאנאט. אבער עס מאכט נים אויס, זי איז אזהם מיחל. דערווייל איז ער א מענש מיט א פידעל אין דער האנט, און פאר א כליזמה האט מען דרך ארץ אפילו אין מאנסביליגשען שטיבעל.

נו, מילא איז נים געפידעלט!

א דאקטאר און טראבעל

נעכטען איז געווען א פאטארער מאנ־פאר דער אינטעליגענציע. דער פארטרעג־טער פון דער אינטעליגענציע איז געווען דאקטאר גלעס. אין וועמעס טאראדזש מען האט ענטדעקט א סקלאד פון משקה, דער דאקטאר האט דערצעהלט, אז ער האט נים געוואוסט וואס אין טאראדזש שטעהט, און ווען ער האט זיך דערוואוסט וואס דארט געפינט זיך, האט ער געהייסען אפרייניגען דעם פלאץ און איהם צורן לאזען.

עס איז שוין אבער געווען שפעטליך, נאך איידער מען האט פאסייעט דעם טריף'ענעם באגאזש, אויסצוראטען, האט זיך אונטערגעכאפט א דעלעגאציע פון דער טרוקענער אימפערע, און האט דעם גאנצען סקלאד, אין א טראק אוועקגע־פיהרט, וואס איז דער דאקטאר שולדיג? פון וואנען זאל ער וויסען, אז אימיצער האט איהם א שפיצעל אפגעטאן? וואס איז ער א וועטער נביא, אדער א ספירי־טואליסט?

בחיצור, עס איז געווען פרעהליך וואס פרעהליך הייסט. מען האט געגעבען לעקציעס אויפ'ן פידעל און האט געמאכט א פידעל־דיג לעבען. פלוצלינג האט געפלאצט א סטרונע, און דאס פידעל איז קאליע־גע־וואָרען.

אז מען וויל רעדען צוריק איז דאס פידעל געווען געזונט און שטארק ווי אן איכפארטירטער סטאר. נאר דער בעל־דבר אליין איז עפעס געווארען נאר אן אנ־דער מענש מיט אן אנדער קופ. אנשטאט צו לערנען קינדער שפיעלען פידעל, האט ער אריינגעשטעלט אן אדווערטייזמענט אין א צייטונג, אז אויב אימיצער האט א פידעל צו פארקויפען, זאל מען עס ברענ־גען צו איהם און ער וועט עס פארקויפען מיט'ן שעהנסטען כבוד.

אזוי ווי דער פידעלדיגער מאר־ניפעסט איז אפגערדוקט געווארען, האבען זיך פון אלע עקען שטארק אנגעהויבען ציהען צום גוי מאסען מענשען מיט פיר־לען אנטער די ארעמס. די גאנצע הויז איז פארוואנדעלט געווארען אין א סקלאד פון פידלען. וואו מען האט א בליק גע־ווארפען, דארט האט מען זיך אנגעשלאגען אן פידלען מיט סמלעס מיט פידעלדיגע קעסטלאך. אזוי אז מען האט געקאנט מיינען, אז די גאנצע וועלט איז פארפי־דעלט געווארען.

די צרה איז נאר, וואס דער בעגיס האט בלויז צוגענומען די פידלען, ווי אבער עס איז געקומען צו די קלינגערס, האט ער זיך געמאכט ווי געפגר'ט און האט נים געוואוסט פון וואס צו זאגען. דאס האט שוין די פידעלדיגע מענשהייט נים געקאנט ארויסטראגען און די האט אריינגעלופען צוויי דעטעקטיוס, וועלכע האבען דעם בחור אין קערער אויסגעגע־פיהרט.

אבער — נים געווארנט! דער בחור וועט נים געהאנגען ווערען. די גערעכטיג־קייט האט אפילו נים אויסגעפונען, אז דער מענש האט נאך נים באצאהלט קיין דירה געלט פאר'ן לעצטען מאנאט. אבער עס מאכט נים אויס, זי איז אזהם מיחל. דערווייל איז ער א מענש מיט א פידעל אין דער האנט, און פאר א כליזמה האט מען דרך ארץ אפילו אין מאנסביליגשען שטיבעל.

נו, מילא איז נים געפידעלט!

א דאקטאר און טראבעל

נעכטען איז געווען א פאטארער מאנ־פאר דער אינטעליגענציע. דער פארטרעג־טער פון דער אינטעליגענציע איז געווען דאקטאר גלעס. אין וועמעס טאראדזש מען האט ענטדעקט א סקלאד פון משקה, דער דאקטאר האט דערצעהלט, אז ער האט נים געוואוסט וואס אין טאראדזש שטעהט, און ווען ער האט זיך דערוואוסט וואס דארט געפינט זיך, האט ער געהייסען אפרייניגען דעם פלאץ און איהם צורן לאזען.

עס איז שוין אבער געווען שפעטליך, נאך איידער מען האט פאסייעט דעם טריף'ענעם באגאזש, אויסצוראטען, האט זיך אונטערגעכאפט א דעלעגאציע פון דער טרוקענער אימפערע, און האט דעם גאנצען סקלאד, אין א טראק אוועקגע־פיהרט, וואס איז דער דאקטאר שולדיג? פון וואנען זאל ער וויסען, אז אימיצער האט איהם א שפיצעל אפגעטאן? וואס

זי לעזט אידישע צייטונגען, לאזט מען איהר ניט זיין א אידישע לעהרעריז

פון אן אינטערוויו מיט דעם פרעזידענט פון דער צענטראלער שול ארגאניזאציע פון פוילען — ב. מיכאלעוויטש.

אויב א שול אינספעקטאר קען ער־קלערען אז אין שטאדט האלט אן עפ־דעמיע, כאטש די דאקטוירים הויבען ניט אן צו וויסען דערפון, איז גאנץ נאטירליך אז מען זאל א אידיש מיידעל ניט לאזען פארנעהמען די שטעלע פון א אידישער לעהרעריז, ווייל זי לעזט אידישע צייטונ־גען.

און אזוינע קאמישע שטעהונגען באַ־געגענט די אידישע שול אין פוילען פון דעם ערשטען טאג פון איהר עקזיסטענץ.

אבער עס האט געגומען יאהרען פון מסירת נפש, פון אונאויפהערליכער מיה צו דערגרייכען צו אט דער מדרגה, צו דער־גרייכען א מדרגה, וואס מען זאל ניט שטערען אפען די אידישע שול, נאר מען זאל איהר אונטערשטעלען פיסלאך. אין דער ערשטער צייט האט מען אפען גע־מאכט שטערונגען, אבער אויצט קען מען שוין דאס ניט. די אידישע שול איז שוין א פאקט און מען שטעלט איהר בלויז אונ־טער פיסלאך.

אמת, עס זענען דא געגענדען וואו די מאכט שליסט פשוט צו די אידישע שולען. דאס זיינען אין די געגענדען פון וואהלין, וואס פוילען האט געקראגען נאך דעם ריגער שלום. אין דער געגענד איז די פוילישע באפעלקערונג אין דער מינא־ריטעט, און די מאכט פיהרט דארט אן א שטארקע פאלאניזירונג טאקטיק.

די אידישע שול אין פוילען, וואס איז היינט צו טאג א שטארקער כלי זיין אין דעם נאציאנאלען קאמף פון די פוי־לישע אידען, איז געגרינדעט געווארען אין דער צייט פון דער דייטשער אקופא־ציע. די דייטשען האבען געמאכט שטע־רונגען, ארעסטירט די לעהרער, אבער זיי זענען געווען פארגומען מיט אנדערע זאַ־בען, און די אידישע שול איז דערווייל זיך געוואקסען. און ווען די דייטשען האבען פארלאזען פוילען און עס איז גע־גרינדעט געווארען די פוילישע רעפובליק, איז שוין די אידישע שול געווען א פאקט, און די פוילישע רעגיערונג האט זיך דער־מיט געפיוט רעכענען.

און וויפיעל די שאוועניסטישע עלע־מענטען זאלען ניט קריצען די צייטן, קע־נען זיי זיך שוין אבער נאר ניט העלפען. אמת, זיי קענען שטערען, און זיי שטערען טאקע, אבער אומברענגען די אידישע שול קענען זיי שוין ניט.

אויסער די ערציהערישע באדייטונג איז די אידישע שול א גרויסע וואפע אין דעם קאמף פאר נאציאנאלען רעכט.

און ניט נאר בלויז אידען, — די מעהרהייט מינאריטעטען פון פעלקער האר־בען זייערע איינענע שולען. עס האבען שולען די ליטווינער, די ווייס רוסען, די איקראינער און דייטשען.

און כאטש די פוילישע שאוועניסטי־שע עלעמענטען האבען שוין פארגעסען, אז נאר ניט לאנג זענען זיי אליין געווען אונטערדריקט, און וואלטען די שולען פון אלע מינאריטעטען אויסגעראטען, מוז זיך אבער די פוילישע רעגיערונג רעכענען מיט די אידישע שולען ווי מיט אן ערשיי־נונג וואס איז דא צו פארבלייבען.

די פוילישע רעגיערונג מוז זיך רע־כענען מיט די דריי הונדערט אידישע שו־לען. אמת, זי באהאנדעלט די שולען פון אנדערע מינאריטעטען בעסער ווי די אי־דישע. אבער אין דעם זיינען שולדיג אביסעל די אידען אליין. די צוויסטיגקייט־טען צווישען אידען וועגען דעם כאראק־טער פון דער אידישער שול האט בער שול זעהר פועל געשאדט.

אבער די געוואונענע פאזיציעס וועד־רען פון דער אידישער באפעלקערונג פאר־טיידיגט און וואס א מאג געווינט מען גייט.

די פריינד פון דער אידישער שול, ווי די איהרער פון אלע אנדערע נאציא־נאליטעטען, ווייזען אז, אז פוילען איז א נאציאנאליטעטען מלוכה און דערפאר מוז די שול פון יעדער נאציאן באהאנדעלט ווערען פונקט אזוי ווי די פוילישע שול.

אין די מסירת נפש מיט וועלבער די פריינד פון דער אידישער שול האבען זיי ביז איצט פארטיידיגט, האט געבראכט שוין גוטע רעזולטאטען. אין די מעהר פראגרעסיווע שיכטען פון פוילען הויבט מען שוין זיך אביסעל סימפאטישער צו באציהען צו דער אידישער שול.

אין די אידישע צענטראל שול ארגא־ניזאציע פון פוילען, פון וועלבער ב. מי־כאלעוויטש איז פרעזידענט, טראגט אריין א פראיעקט, אז די רעגיערונג זאל אויס־האלטען די אידישע שולען. מען האט זיך צוזאמענגערעדט מיט אנדערע מינדער־הייט גרופען פון פארלאמענט, אז זיי זאלען שטיצען דעם פראיעקט.

אבער דער אויסגאנג פון דעם פראַ־יעקט הענגט אפ — לויט ב. מיכאלע־וויטש'עס מיינונג — אינגאנצען אין די אירען פון אמעריקא.

כדי דער פראיעקט זאל דורכגעהן, מוזען די שולען ניט נאר ניט פארקלע־גערט ווערען, נאר זיי מוזען נאך פאר־גרעסערט ווערען, און רעמאלט וועט די פוילישע רעגיערונג מוזען זיי אויסהאל־טען.

דאס דארף געהמען א צוויי יאהר דארט, וואו עס קאסט איהר קיין געלד אין א אידישער שול, ווייל זי לעזט אר־ניש.

די אלע קאמישע עפיזאדען־באזיר־זען בלויז ווי שטארק די אידישע שול איז שוין, אז מען קען שוין ניט געברויכען געגען איהר קיין געוואלט מיטלען, און מען זיכט איהר בלויז אינטערעסירטע פיסלאך.

און די אידישע שול ווערט אלץ שטארקער און שטארקער אין פוילען, און ווען די צייטען פון אמעריקא וועלען איהר העלפען נאך א צוויי יאהר, וועט זי זיך אוועקשטעלען אויף איינענע פיס.

איך ערפינדעט אפאראט מען זאל ניט דארפען אומוואַרפען כחמה ביי שחיטה

לאנדאן. (איטזא).

הערים ווייסבערג, א איד פון דער שטאדט ליעדז, האט ערפונדען אן אפא־ראט, וואס וועט פארשפארען, אז די בהמה זאל אומגעוואָרפען ווערען אויף דער ערד ביי דער שחיטה. דער אפאראט באשטעהט פון אזא מין קאסטען, וואו די בהמה ווערט איינגעשלאסען מיט'ן קאפ. ארויסגעשטעקט. דער קאסטען דרעהט זיך אויף יעדער זייט, אזוי אז מען קען די בהמה שחט'ן אהן צו דאר־פען אומוואַרפען און צוביינדען די בהמה מיט שטריק.

טימינס אנטעריא

די הרסה פון טימינס, אנטעריא האט צוגעשיקט א טשעק פון פינף און צבעציג דאלער פאר דעם אידישען נאציאנאל פאנד.

דער טימינסער טשעפטער איז אויי־נער פון די הרסה טשעפטערס וואס אר־בייט זעהר ענערגיש פאר דעם נאציאנאל פאנד.

לאנדאן אנטעריא

די ציוניסטישע ארגאניזאציע פון לאנדאן אנטעריא האט באשלאסען אייגי־צושרייבען אין דעם נאלדענעם בוך פון דעם אידישען נאציאנאל פאנד דעם נאָ־מען פון מר. וו. אנגראנאוו, דער טשער־מאן פון קרן היסוד אין לאנדאן, אלס צייכען פון דאנק און אנערקענונג פאר זיין טוטער ארבייט פאר דער ציוניסטי־שער באוועגונג.

דער וועג צום גיהנום איז אויסגע־שפרייט מיט מלחמה־ערקלערונגען.

* * *

אן אפטימיסט איז איינער, וואס הייסט אויף א שילד: „ווילקאמען!" אויף דער טיר פון א שפיטאל.

* * *

צייט איז דאס איינציגע געלט, וואס מען קאן ניט פעלשען.

בלויז א קליינע צאהל
דאלארדיגע סייפס
זענען נאך פארבליבען אין אפיס
קומט אריין אין אפיס און קויפט אן אייזערנע סי פ
פאר בלויז $1
איילט זיך צו און שאפט זידן איין אן איי־
זערנע סייף מיט א שליסעל
מאכט אייך פאר אן איינענעם בעל הבית
איבער אייער אנגעזאמעלט געלט
די סייפס זענען ווערט צו 5 דאלאר
קויפט א סייף מיט א שליסעל היינט און
הויבט אן סייפען פאר זיך
קומט אין אפיס פון „זשורנאל"
253 קווין סטריט וועסט
פון 9 פריה ביז 5 פארנאכט
טעלעפאן עדלייד 3967

אין „פאלים קאורט"

איז נים געפידעלט

ביז מיט א נאר קורצער צייט צוריק האט ביי אנטאני פיליפא געפידעלט אויס־געצייכענט. ער האט געגעבען לעקציעס אויפ'ן פידעל און האט געמאכט א פידעל־דיג לעבען. פלוצלינג האט געפלאצט א סטרונע, און דאס פידעל איז קאליע־גע־וואָרען.

אז מען וויל רעדען צוריק איז דאס פידעל געווען געזונט און שטארק ווי אן איכפארטירטער סטאר. נאר דער בעל־דבר אליין איז עפעס געווארען נאר אן אנ־דער מענש מיט אן אנדער קופ. אנשטאט צו לערנען קינדער שפיעלען פידעל, האט ער אריינגעשטעלט אן אדווערטייזמענט אין א צייטונג, אז אויב אימיצער האט א פידעל צו פארקויפען, זאל מען עס ברענ־גען צו איהם און ער וועט עס פארקויפען מיט'ן שעהנסטען כבוד.

אזוי ווי דער פידעלדיגער מאר־ניפעסט איז אפגערדוקט געווארען, האבען זיך פון אלע עקען שטארק אנגעהויבען ציהען צום גוי מאסען מענשען מיט פיר־לען אנטער די ארעמס. די גאנצע הויז איז פארוואנדעלט געווארען אין א סקלאד פון פידלען. וואו מען האט א בליק גע־ווארפען, דארט האט מען זיך אנגעשלאגען אן פידלען מיט סמלעס מיט פידעלדיגע קעסטלאך. אזוי אז מען האט געקאנט מיינען, אז די גאנצע וועלט איז פארפי־דעלט געווארען.

די צרה איז נאר, וואס דער בעגיס האט בלויז צוגענומען די פידלען, ווי אבער עס איז געקומען צו די קלינגערס, האט ער זיך געמאכט ווי געפגר'ט און האט נים געוואוסט פון וואס צו זאגען. דאס האט שוין די פידעלדיגע מענשהייט נים געקאנט ארויסטראגען און די האט אריינגעלופען צוויי דעטעקטיוס, וועלכע האבען דעם בחור אין קערער אויסגעגע־פיהרט.

אבער — נים געווארנט! דער בחור וועט נים געהאנגען ווערען. די גערעכטיג־קייט האט אפילו נים אויסגעפונען, אז דער מענש האט נאך נים באצאהלט קיין דירה געלט פאר'ן לעצטען מאנאט. אבער עס מאכט נים אויס, זי איז אזהם מיחל. דערווייל איז ער א מענש מיט א פידעל אין דער האנט, און פאר א כליזמה האט מען דרך ארץ אפילו אין מאנסביליגשען שטיבעל.

נו, מילא איז נים געפידעלט!

א דאקטאר און טראבעל

נעכטען איז געווען א פאטארער מאנ־פאר דער אינטעליגענציע. דער פארטרעג־טער פון דער אינטעליגענציע איז געווען דאקטאר גלעס. אין וועמעס טאראדזש מען האט ענטדעקט א סקלאד פון משקה, דער דאקטאר האט דערצעהלט, אז ער האט נים געוואוסט וואס אין טאראדזש שטעהט, און ווען ער האט זיך דערוואוסט וואס דארט געפינט זיך, האט ער געהייסען אפרייניגען דעם פלאץ און איהם צורן לאזען.

עס איז שוין אבער געווען שפעטליך, נאך איידער מען האט פאסייעט דעם טריף'ענעם באגאזש, אויסצוראטען, האט זיך אונטערגעכאפט א דעלעגאציע פון דער טרוקענער אימפערע, און האט דעם גאנצען סקלאד, אין א טראק אוועקגע־פיהרט, וואס איז דער דאקטאר שולדיג? פון וואנען זאל ער וויסען, אז אימיצער האט איהם א שפיצעל אפגעטאן? וואס

דר. שעינ'ס טור אין מערב קענעדע

דר. שעין, מיטגליעד פון דער ציונים־טישער עקזעקוטיווע אין קענעדע, האט לעצטענס אין זיין טור איבער מערב־קענע־דע, אין די אינטערעסען פון קרן היסוד בעזוכט וואנקאווער. ער האט דארט אר־רעגירט איינע ציוניסטישע מיטינגען און אויפגעמונטערט דעם עולם צו דער ציוניסטישער ארבייט.

ער האט דארט איינגעקאלעקטעט פון די קרן היסוד פעלדשעס די סומע פון צוויי טויזענט דאלאר, אויף דעם עקזיסטירענ־דען הערדסה טשעפטער רעארגאניזירט און אויך געגרינדעט א נייעם הרסה טשאפטער און א יאנג דרשוהרען ארגאניזיישאן. דר. שעין האט אויך באזוכט נאהיומא און קאַ־לעקטעט פון די פינף אידישע פאמיליעס וואס וואוינען דארט די סומע פון זיבעציג דאלאר. אין וויקטאריא בריטיש קאלאמ־ביא האט דר. שעין קאלעקטעט צוויי הונ־דערט און אכט און זעכציג דאלאר און אין וועגרעוויל דריי־הונדערט דאלאר.

עס איז שווער אריינצופאלען אין א פרוי'ס ארעמס און דערביי ניט אריינ־פאלען אין א שווינגער'ס הענט.

* * *

אז מען לעבט אין א הויז פון גלאז. מוז מען... אראפציהען די פארהענגלאר.

Cunard Line פריפייד ביזנעס Anchor-Donaldson Line

סויפענדיג אייערע טיקעטס אריבערצוברענגען אהער פריינט אדער ברודער. זשהט אז זיי זאלען פאהרען אויף איינער פון דיעזע ליינס.

די קאמפאניע האט אפיסעס אין אלע אייראפעיאישע צענטרען, אריינ־רעכענענדיג רוסלאנד און אוקראינע. נייע גרויסע סטיימערס — גוטע שפייז, אויסגעצייכענטע באקוועמליכקייט. געלט קיין רוסלאנד קען יעצט אויסגעצאהלט ווערען אין דאלארס — דאס איז דער בעסטער וועג צו שיקען געלט צו אייערע קרובים. פאר אינפארמאציעס פרעגט ביי אינזערע לאקאלע אגענטען אדער ביי

The ROBERT REFORD CO., Limited
217 Bay St. Toronto